

Comitetul Confederal a adoptat decizii importante vizând activitatea CNSM >>> p.2

PUBLICAȚIE PERIODICĂ A CONFEDERAȚIEI NAȚIONALE A SINDICATELOR DIN MOLDOVA

Comunicarea, esențială în recrutarea unor noi membri de sindicat >>> p.3

Conducerea CNSM a avut o întreprvedere cu Petru Rotaru, ministrul Finanțelor

„Liderii sindicali au lansat o serie de propuneri care ar putea aduce beneficii substanțiale angajaților

Ion SCLIFOS

Conducerea CNSM a avut, miercuri, 25 octombrie, o întreprvedere cu Petru Rotaru, ministrul Finanțelor. Discuțiile s-au axat pe necesitatea reexaminării salariului minim pe țară, pe problemele legate de salarizarea în sectorul bugetar, impozitarea veniturilor persoanelor fizice, chestiuni legate de organizarea tratamentului balneosanatorial al asiguraților, a odihnei și întreprmării sănătății copiilor și adolescenților în sezonul estival, precum și alte subiecte.

La întreprvedere au participat, din partea sindicatelor, Igor Zubcu, președintele CNSM,

Sergiu Sainciuc, vicepreședinte al CNSM, Polina Fisticanu, șefa Departamentului protecție social-economică al CNSM. De asemenea, au fost prezenți Olga Golban și Vladimir Arachelov, secretari de stat la Ministerul Finanțelor.

Liderii sindicali au reiterat necesitatea stabilirii unui salariu minim unic în mărime de 50% din salariul mediu lunar pe economie, conform prevederilor Cartei sociale europene revizuite și Directivei UE privind salariile minime adecvate 2022/2041. Conform informațiilor discutate, în cazul Republicii Moldova, 50% din salariul mediu prognozat pentru anul 2023, de 11700 de lei, ar rezulta un salariu minim de cel puțin 5850 de lei.

CNSM a propus revizuirea legislației în domeniul salarizării în sectorul bugetar, inclusiv prin stabilirea unei valori unice de referință pentru toți salariații din sectorul bugetar. Totodată, sindicaliștii au accentuat că majorarea salariilor trebuie efectuată prin majorarea efectivă a salariului de bază, dar nu pe seama acordării diferitelor sporuri.

În cadrul discuțiilor, liderii sindicali au menționat necesitatea majorării salariilor angajaților de la Casa Națională de Asigurări Sociale, unde se atestă o fluctuație sporită a cadrelor, din cauza volumului mare de lucru și a unui nivel insuficient de remunerare a muncii.

În ceea ce privește impozitarea veniturilor persoanelor fizice, sindicaliștii au propus revenirea la impozitarea progresivă a veniturilor persoanelor fizice; majorarea scutiilor personale, inclusiv a celei majore, precum și pentru persoanele întreprtinate, cel puțin la rata medie anuală a inflației.

Tot în această ședință, reprezentanții sindicatelor au propus modificarea legislației în vederea acordării, ca excepție, a plăților anticipate (avans) în mărime de cel puțin 75% pentru contractele care au ca obiect servicii de organizare a tratamentului balneosanatorial al asiguraților, a odihnei și întreprmării sănătății copiilor și adolescenților în sezonul estival.

2023 ABONAREA CONTINUĂ

DRAGI CITITORI!

Sperăm foarte mult să rămânem împreună și în 2023, fiindcă doar astfel putem face o publicație de calitate.

Abonament: 1 lună - 25,80 lei; 3 luni - 77,40 lei; 12 luni - 283,80 lei.

» ACTIVITATEA SINDICALĂ 2

Reuniune

Comitetul Confederal a adoptat decizii importante vizând activitatea CNSM

Joi, 26 octombrie curent, Comitetul Confederal al CNSM s-a întrunit într-o ședință plenară, în care a examinat mai multe chestiuni care vizează activitatea Confederației din ultima perioadă, precum și unele evenimente preconizate să aibă loc în viitorul apropiat.

Pe ordinea de zi a ședinței Comitetului Confederal al CNSM erau incluse mai multe chestiuni care au fost dezbătute și votate prin consens.

Prima chestiune a fost cu privire la convocarea ședinței Consiliului General al CNSM. Membrii Comitetului Confederal au fost de acord ca să se convoace ședința Consiliului General al CNSM pe data de 15 decembrie anul curent, cu începere de la ora 10.00, în incinta Casei Sindicatelor (Sala de conferințe, etajul 1). Lilia Franț, vicepreședinte al CNSM, care a prezentat chestiunea, a anunțat că, pe lângă cei 108 membri ai Consiliului General, la ședință vor mai fi invitați reprezentanții CNSM în teritoriu, precum și șefii de departamente din cadrul Confederației.

Chestiunea cu privire la bilanțul organizării și desfășurării Spartachiadei a VI-a a CNSM a generat unele discuții în contradictoriu. În general, toți vorbitorii au apreciat că Spartachiada CNSM a fost organizată la un nivel înalt, dar au existat unele nemulțumiri privind concurența neloială, în unele echipe fiind incluși și sportivi de performanță. Ideea de bază a fost că spartachiadele sunt organizate pentru a promova un mod de viață sănătos și pentru a-i

aduna pe sindicaliști să facă puțin sport și să socializeze, cupele și distincțiile nefiind un scop în sine, ci un rezultat și o apreciere a participanților.

Alte chestiuni dezbătute și aprobate sau de care s-a luat act au vizat bilanțul organizării odihnei de vară a copiilor și adolescenților în sezonul estival 2023, bilanțul executării bugetului sindical al Confederației Naționale a Sindicatelor din Moldova în semestrul I al anului 2023, pre-

cum și rezultatul reviziei economico-financiare a CNSM în semestrul I al anului 2023.

Membrii Comitetului Confederal au mai discutat chestiuni ce țin de organizarea activității și relațiilor cu partenerii externi, precum și probleme de ordin intern.

La finalul ședinței, membrii Comitetului Confederal al CNSM au fost informați succint despre campania de abonare la publicațiile periodice, care demarează la începutul lunii noiembrie, precum și despre condițiile și modalitățile de perfectare a abonamentelor. Reprezentantul redacției „Vocea poporului” le-a mulțumit liderilor sindicali prezenți la ședință pentru susținerea ziarului în anul curent, optând pentru continuarea colaborării și conclucrarea la un nivel și mai înalt cu centrele sindicale național-ramurale, cu reprezentanții CNSM în teritoriu, cu toate organizațiile sindicale primare care doresc și au idei pe care vor să și le împărtășească cu colegii în paginile ziarului național „Vocea poporului”, o publicație pentru sindicaliști, despre sindicaliști, despre oamenii de bine ai acestui neam.

Cor. VP

Din teritoriu

Problemele salariaților din autoritățile locale, abordate la un seminar al „SINDASP”

Discrepanțele în sistemul actual de salarizare între autoritățile publice centrale și cele locale, ierarhizarea incorectă a funcțiilor și a claselor de salarizare atât pe intern, cât și comparativ cu funcțiile din alte grupuri ocupaționale similare sunt printre problemele semnalate de către sindicaliștii din administrația publică locală din raionul Leova în cadrul unui seminar organizat recent de Federația Sindicatelor Angajaților din Serviciile Publice din Republica Moldova „SINDASP”.

La seminarul cu genericul „Contractul colectiv de muncă. Rolul și necesitatea acestuia în calitate de instrument de protecție social-economică a membrilor de sindicat din unitate”, organizat în comun cu Asociația Sindicală Leova, au fost prezenți circa 30 de lideri și activiști din organizațiile sindicale primare din raion.

La activitate au participat Vlad Canțir, președintele Federației „SINDASP”, Elena Copoț, președinta Asociației Sindicale Leova, Margalina Slonovski, consilier pentru protecție social-economică din cadrul Federației, formatorea seminarului.

În cadrul activității, s-a menționat necesitatea încheierii contrac-

tului colectiv de muncă în unitățile unde există organizații sindicale primare. Totodată, a fost abordată problema cu privire la nivelul nesatisfăcător al salariilor angajaților, membri de sindicat, precum și derogările existente în sistemul actual de salarizare.

De asemenea, s-a discutat despre rolul și necesitatea contractului colectiv de muncă (CCM) și cele mai recente actualizări ale acestuia, fiind abordate subiecte cu referire la cadrul juridic vizând contractul colectiv de muncă, acțiunile sindicatului în vederea elaborării, negocierii și semnării CCM, modalitatea de modificare, completare și prelungire a CCM. Informațiile discutate vor constitui un bun prilej pentru activitățile sindicale ulterioare și, în mod special, în cazul în care va fi inițiată procedura de ne-

gociere a noului contract colectiv de muncă.

Potrivit Federației „SINDASP”, liderii de sindicat s-au arătat extrem de nemulțumiți de nivelul de salarizare în autoritățile publice locale. Din acest motiv, s-a solicitat intervenția Federației cu privire la luarea de atitudine de către autorități în vederea majorării salariilor angajaților din administrația publică locală.

În contextul problemelor menționate, precizăm că, la începutul lunii octombrie curent, Federația „SINDASP” a expedit Parlamentului Republicii Moldova, Guvernului și Ministerului Finanțelor Avizul la proiectele de modificare a Legii nr.270/2018 și a Legii bugetului de stat pentru anul 2023, care conține mai multe solicitări.

sindicat.md

Întrunire

Familiarizați cu drepturile social-economice

Miercuri, 25 octombrie curent, la Anenii Noi, a avut loc un seminar de informare și instruire pentru membri de sindicat din acest raion. Acesta a fost organizat de către reprezentantul CNSM în raionul Anenii Noi, Daria Bostan, de comun acord cu reprezentanții structurilor teritoriale ale centrelor sindicale național-ramurale.

Tematica seminarului a vizat modificările cele mai recente la cadrul legal ce vizează asigurările sociale și protecția socială. Totodată, participanții au fost familiarizați cu modul și principiile de purtare a negocierilor colective de muncă, care se finalizează cu încheierea contractului colectiv de muncă și, nemijlocit, cu conținutul unui contract colectiv de muncă.

Liuba Rotaru, președinta Comisiei de Femei a CNSM, prezintă la seminar, a venit cu o prezentare despre modificările la cadrul legal ce au vizat domeniul asigurărilor sociale de stat. În acest sens, dumneei a menționat faptul că în anul curent, inclusiv la insistența sindicatelor, a fost majorată indemnizația unică la nașterea copilului, a fost inclusă o nouă opțiune pentru acordarea indemnizației pentru concediul de îngrijire a copilului, a fost acordată posibilitatea de a solicita concediul de paternitate pe parcursul a 12 luni de la nașterea copilului și, a. Sergiu Iurcu, consilier superior în Departamentul protecție social-economică al CNSM, a prezentat, în cadrul instruirii, aspecte ce țin de rolul și importanța contractului colectiv de muncă (CCM). El a vorbit despre drepturile și garanțiile acordate participanților la negocierea contractului colectiv de muncă, crearea comisiei pentru dialog social „salariați-angajator”, despre etapele de negociere a unui contract colectiv de muncă, precum și cum ar fi mai bine de formulat prevederile unui astfel de contract.

Participanții la seminar au adresat întrebări referitoare la recalculara pensiilor; termenul de aplicare a contractului colectiv de muncă, precum și ce vizează realizarea unor drepturi la muncă.

Cor. VP

3 ACTIVITATEA SINDICALĂ

Seminar

Comunicarea, esențială în recrutarea unor noi membri de sindicat

Se știe, comunicarea este un instrument eficient nu numai în aplanarea diverselor litigii în colectivele de muncă, ci este esențială și în procesul de recrutare a noilor membri de sindicat. Lucrul acesta l-a dovedit cu prisosință Christian Pellini, secretar pentru educație al organizației regionale din landul Vorarlberg a Confederației Naționale a Sindicatelor din Austria (ÖGB).

Seminarul de instruire s-a desfășurat la Institutul Muncii și a avut genericul „Strategii de comunicare în procesul de recrutare și organizare a activității sindicale” (modelul austriac) a formabililor din cadrul proiectului educațional „Școala sindicală din Moldova”.

În debutul evenimentului, Lilia Frant, vicepreședintă a CNSM, a relevat că „pentru noi este foarte important că în cei 12 ani de când a fost lansat proiectul „Școala sindicală din Moldova”, care a ajuns la a noua ediție, au fost educați circa 150 de formatori, adică a dat roade ceea ce am sădit pe parcursul acestor ani. Ne bucurăm că Cristian Pellini, în calitate de expert, este alături de noi, ne-a sprijinit tot timpul, ne-a ajutat să elaborăm programul. Grație domniei sale, această activitate reprezintă o bună oportunitate pentru sindicaliștii din Republica Moldova de a face schimb de experiență și de a prelua bunele practici de recrutare și organizare a activității sindi-

cale, bazate pe principiile și modele aplicate la nivelul Uniunii Europene, în mod special, în Austria. Avem resurse educaționale, iar timpul a arătat că ne-am orientat pe un făgaș corect”.

În luarea sa de cuvânt, Christian Pellini a mulțumit pentru că a fost invitat la Institutul Muncii, este onorat să se afle aici. Dânsul a afirmat că activează în domeniu de 24 de ani, conduce școli sindicale în diferite regiuni din Austria, a mai lucrat în cadrul unui astfel de proiect timp de zece ani în Georgia, o face cu plăcere și aici, în Republica Moldova, cu oameni care au interes pentru drepturile sociale, drepturile muncii, iar în cele două zile cât se va afla la Chișinău nu își va construi lucrul ca o prelegere, ci speră „să facem schimb de idei, să creăm

împreună, adică va trebui să muncim și dvs. împreună cu mine”.

O frumoasă colaborare moldo-austriacă

În cuvântul său de salut, Viorel Braga, director general al Institutului Muncii, a mulțumit oaspetelui pentru munca sa de interesată, în aceste condiții deloc ușoare. „Deși nivelul de trai din țările noastre este diferit, copiii sunt viitorul societății și ei trebuie să aibă condiții egale pentru afirmare. Sunt sigur că în aceste două zile vom avea un dialog frumos, care ne va îmbogăți reciproc”.

Dorin Suruceanu, director adjunct al Institutului Muncii, la rândul său, a afirmat:

„Să știți că ne-a fost dor de dvs., de colegii dvs. Aproape trei ani, din cauza pandemiei de Covid și a perioadei post-pandemice, nu am avut contacte cu specialiștii din Austria. Bine ați venit la noi! Vă mulțumim că ați dat curs invitației președintelui CNSM, Igor Zubcu. Este o frumoasă continuare a colaborării moldo-austriece. Sunt sigur că comunicările dvs., schimbul de experiență, ne vor îmbogăți cunoștințele privind practicile internaționale și, în special, cele din Austria, în domeniul misiunii sindicale. Noi nu avem altă universitate decât Școala sindicală, de aceea este foarte benefică conclucrarea cu colegii din Austria”.

Christian Pellini a abordat cu sindicaliștii din Republica Moldova, circa 20 de reprezentanți ai centrelor sindicale național-ramurale, subiecte precum ar fi: aspecte psihologice ale relațiilor interpersonale în cadrul mediului sindical; importanța comunicării în recrutarea membrilor de sindicat; strategii și forme de organizare a activității sindicale ș.a.

Totodată, expertul austriac a răspuns la întrebări vizând eventualele constrângeri cu care se confruntă sindicaliștii din Republica Moldova în procesul de recrutare a noilor membri, precum și legate de respectarea drepturilor salariaților, membri de sindicat, s-a referit la practicile din Austria în ceea ce privește desfășurarea activității organizațiilor sindicale la nivel de unitate.

Natalia HADĂRCĂ

Școala vieții

Tinerii de pe piața muncii, instruiți despre drepturile și obligațiile lor

Datele statistice privind relația tinerilor cu piața muncii ne indică precum că doar patru din 10 tineri sunt ocupați, iar șase sunt inactivi. Conform rezultatelor Anchetei Forței de Muncă, realizată recent, peste o treime din tinerii cu vârsta cuprinsă între 15 și 34 de ani, 37% sau circa 237 de mii de persoane aveau un loc de muncă, circa 2% (peste 10 mii) erau șomeri și restul, 61,4% (peste 393 de mii), erau inactivi din punct de vedere economic (persoane în afara câmpului muncii). În rândul celor din urmă, peste 42 la sută erau încadrați în sistemul național de învățământ.

De asemenea, doi din cinci șomeri înregistrați sunt tineri (16-29 ani), iar patru tineri din 25 sunt în căutarea unei vieți mai bune peste hotare. Discuții la acest subiect, dar și despre care sunt pașii pentru a reduce vulnerabilitatea tinerilor pe piața forței de muncă, au avut loc în una din zilele trecute, în cadrul unor sesiuni de informare a tinerilor care își fac studiile la instituțiile de învățământ (colegii și universități) din Republica Moldova. Acțiunea se înscrie în cadrul proiectului „Drepturile tinerilor la locul de muncă”, implementat de către Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova (CNSM) și Fundația „Friedrich Ebert”.

Un angajat trebuie să-și cunoască drepturile

La acest seminar am întâlnit-o și pe Ana Maria. Este studentă masterandă la Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”, dar și angajată a instituției de învățământ. A venit la acest seminar pentru că, spune ea, vrea să-și aprofundeze cunoștințele în această sferă. „Un angajat trebuie să-și cunoască drepturile, pentru că după asta să știe și ce obligații are. Asta îl va ajuta să aibă un job mai bine plătit, să nu fie mințit la locul de muncă și să nu întâmpine probleme pe piața muncii”, susține Ana Maria.

Alături de ea, pe 23 octombrie, circa 25 de studenți de la Universitatea Pedagogică „Ion Creangă” au fost familiarizați cu prevederile legislației muncii, ale Codului muncii, cu aspecte legate de timpul de muncă, timpul de odihnă, concedii de odihnă, munca nedecarată și au discutat despre provocările de pe piața muncii. În calitate de mentor le-a fost Uliana Culai, lector universitar și președintă a Comitetului sindical al studenților de la „Ion Creangă”.

„Când vorbim despre tineri și muncă, este important să înțelegem contextul național. Când vorbim despre angajarea în câmpul muncii, trebuie neapărat să vedem ce potențial personal avem și ce ne poate

oferi societatea, comunitatea din Republica Moldova. Aici vorbim atât de standardele naționale, cât și internaționale ale pieței forței de muncă. Vorbim și de munca decentă, pentru că fiecare dintre noi trebuie să fie tratat corect și echitabil la locul de muncă și, totodată, vorbim despre schimbările care au loc continuu pe piața muncii: cum se adaptează angajatorul, cum se adaptează angajatul și care sunt beneficiile pe care le pot avea tinerii specialiști atunci când absolvesc o instituție pedagogică. Această activitate este începutul unui lung proces în care vom instrui studenții absolvenți, vom înțelege așteptările și drepturile pe care le au, dar și obligațiile din societatea din Re-

publica Moldova, cât privește angajarea în câmpul muncii”, a menționat Uliana Culai.

La această activitate au participat și Lilia Frant, vicepreședintă a CNSM, Elena Anton, șefa Departamentului organizare, educație și informare, al CNSM, precum și alți reprezentanți ai centrelor sindicale național-ramurale.

Proiectul „Drepturile tinerilor la locul de muncă”, lansat în luna iunie 2023, are drept scop sporirea cunoștințelor tinerilor absolvenți despre drepturile lor ca viitori angajați și creșterea oportunităților de adaptare la cerințele pieței forței de muncă din Republica Moldova.

Galina MUNTEANU

Informare continuă

Cerințele de securitate la locul de muncă, pe agenda sindicaliștilor

Informarea continuă și sporirea nivelului de cunoștințe în domeniul securității și sănătății în muncă (SSM) a salariaților la locul de muncă este unul din obiectivele Federației Sindicatelor Lucrătorilor din Industria Chimică și Resurse Energetice din Republica Moldova (FSCRE). În acest sens, recent, circa 40 de salariați, membri de sindicat de la filiala „Leova-Gaz” a SRL „Cimișlia-Gaz” au fost instruiți în cadrul unui seminar cu genericul „Respectarea cerințelor de securitate la locul de muncă. Prevenirea accidentelor de muncă”.

Activitatea a fost organizată de Federația respectivă și Comitetul sindical din cadrul SRL „Cimișlia-Gaz”, în conformitate cu planul activităților educaționale pentru semestrul II al anului 2023 al centrului sindical național-ramural.

Potrivit președintei FSCRE, Margareta Strestian, securitatea și sănătatea în muncă

este un pilon de bază în activitatea tuturor organizațiilor membre ale Federației, care presupune un înalt grad de responsabilitate a personalului implicat la prevenirea factorilor de risc și de accidentare la locul de muncă.

Liderul sindical a punctat principalele realizări privind protecția salariaților, membri

de sindicat, în conformitate cu prevederile legislației muncii și Convenției Colective (nivel ramural) pentru anii 2022-2026, inclusiv provocările cu care se confruntă actualmente ramura.

Totodată, cu un mesaj de salut în cadrul activității au fost prezente Mariana Bojinov, președinta organizației sindicale primare

din cadrul SRL „Cimișlia-Gaz”, și Natalia Stoian, inginer-șef al unității economice respective.

Vasile Siloci, inspector principal de muncă, și Vladimir Gorban, inspector superior din cadrul Inspectoratului Muncii al Sindicatelor, au pus în discuție cele mai importante aspecte privind SSM. Astfel, participanții la seminar au aflat despre noile reglementări și cerințe minime în domeniul SSM; obligațiile angajatorului, obligațiile și drepturile lucrătorilor; constatarea stării de pericol grav și imediat de accidentare și aplicarea măsurilor de securitate ce se impun; acordarea primului ajutor medical; utilizarea mijloacelor de protecție individuale și colective; răspunderea pentru încălcarea actelor normative de SSM; cerințe minime de SSM pentru lucrul la monitor.

Formatorii au demonstrat și explicat tehnici și metode de bază cu privire la acordarea primului ajutor medical în caz de accidentare la locul de muncă, iar sindicaliștii au apreciat organizarea seminarului, actualitatea temelor expuse și a suportului metodic acordat.

sindicat.md

Suștinere

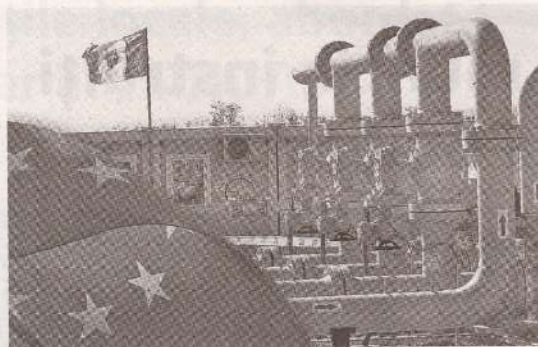
Suport din partea UE pentru a trece cu bine de iarnă

Uniunea Europeană este informată despre problemele cu care se confruntă cetățenii Republicii Moldova pe plan economic și, în special, energetic. Aceasta rezultă din decizia Comisiei Europene de a transfera un sprijin financiar de 72,5 milioane de euro țării noastre, ca parte a operațiunii de asistență macrofinanțiară pentru țară, aflată în curs de desfășurare, potrivit unui comunicat al Comisiei Europene.

Republica Moldova și-a consolidat finanțele cu un împrumut de 50 de milioane de euro, iar până la sfârșitul lunii va urma o nouă tranșă de 22,5 milioane de euro sub formă de grant.

Asistența reprezintă un sprijin suplimentar pentru Republica Moldova, a cărei economie a fost grav afectată de consecințele războiului de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei și care se confruntă în continuare cu provocări legate de securitatea energetică. Acest sprijin financiar, precizează comunicatul, va ajuta țara să acopere o parte din cheltuielile neprevăzute din 2023, să mențină stabilitatea macroeconomică și să asigure continuarea reformelor, alături de programul în curs de desfășurare al Fondului Monetar Internațional pentru Moldova.

Acordarea acestui sprijin vine după ce Comisia Europeană a constatat că Republica Moldova

și-a îndeplinit angajamentele politice relevante convenite cu UE. Moldova a înregistrat progrese privind securitatea energetică prin adoptarea unui plan de acțiune pentru iarna ce urmează. Acest lucru este deosebit de important, având în vedere provocările actuale privind securitatea energetică a țării. Republica Moldova a consolidat, de asemenea, guvernanta în sectorul public și a avansat în domeniul statului de drept, realizând progrese privind angajările în Consiliul Superior al Magistraturii și al Consiliului Superior al Procurorilor. Totodată, Moldova a făcut pași importanți în direcția îmbunătățirii mediului de afaceri din țară, prin adoptarea unui nou program de antreprenoriat și a unei strategii de transformare a digitalizării, consideră factorii decizionali comunitari.

Operațiunea de asistență macrofinanțiară pentru Republica Moldova, aflată în curs de desfășurare, are o valoare totală de până la 295 de milioane de euro, din care 220 de milioane de euro sub formă de împrumuturi și 75 de milioane de euro sub formă de granturi. Aceasta este cu aproape 145 de milioane de euro mai mult decât suma convenită de Parlamentul European și de Consiliu în iunie 2023, din care 72,5 milioane de euro urmează să fie transferate Republicii Moldova până la sfârșitul lunii octombrie.

Astfel, Republica Moldova va primi 172,5 milioane de euro până la sfârșitul lunii octombrie, iar alte transferuri pot urma în funcție de progresele înregistrate privind implementarea politicilor convenite.

Natalia HADĂRCĂ

Sprijin

Ajutorul pentru perioada rece a anului a fost majorat la 800 de lei

Ministerul Muncii și Protecției Sociale anunță o serie de schimbări în programul de ajutor pentru perioada rece a anului, în special, la creșterea valorii plății monetare pentru beneficiari.

Astfel, în acest an, ajutorul a fost majorat la 800 de lei, comparativ cu suma de 700 de lei acordată în anul precedent. Potrivit ministrului Muncii și Protecției Sociale, Alexei Buzu, această măsură are ca scop simplificarea procesului de acordare a ajutorului. „În doi ani de mandat, Guvernul a crescut valoarea acestui ajutor cu 60%. În acest an, ajutorul va fi integrat în sistemul de compensații la energie pentru a simplifica procesul de asistență. Anterior, cetățenii trebuiau să vină de mai multe ori la primărie, cu mai multe acte, fiind un lucru complicat, ce necesită timp. De aceea, am decis să simplificăm procedura. Toate datele vor fi colectate de autorități în baza sistemului de vulnerabilitate. Pentru mai multe informații, cetățenii pot contacta asistența socială. Totodată, modificarea va simplifica și munca asistenților sociali și va asigura un control mai riguros”, a menționat Alexei Buzu.

Pentru a solicita compensații, gospodăriile trebuie să îndeplinească anumite criterii, cum ar fi veniturii mici, sub nivelul coșului minim de consum, care este de 3963 de lei în mediul rural și 4663 de lei în mediul urban. De asemenea, trebuie să se încălzească cu o sursă de energie solidă. Toate solicitările vor putea fi depuse în format electronic, în perioada 1-25 noiembrie. Pe data de 26 noiembrie, cetățenii vor primi răspuns privind categoria de vulnerabilitate atribuită. Tot pe 1 noiembrie, va fi lansată o linie telefonică, unde cetățenii vor putea afla toate informațiile necesare.

Potrivit autorităților, în acest an, aproximativ 255 de mii de gospodării vor beneficia de ajutor pentru perioada rece a anului.

Galina MUNTEANU

Instituții de succes

Stațiunea „Struguraș”, o oază a sănătății și a bunăvoinței

Stațiunea „Struguraș” este amplasată pe malul stâng al râului Nistru, în preajma satelor Cocieri și Molovata Nouă. Distanța până la Chișinău este de 50 km. Toți pacienții care vin aici ca să-și caute de sănătate rămân, în primul rând, impresionați de cadrul natural deosebit, înconjurat de păduri, departe de zgomotul citadin, care le creează o ambianță de liniște și relaxare, un colț de rai.

Am fost întâmpinați de Nina Ursu, care activează aici de 42 de ani. La început, în calitate de asistentă medicală, în 2019 fiindu-i încredințată administrarea stațiunii „Struguraș”. Ne-a relatat mai întâi despre ofertele și facilitățile de care se pot bucura cetățenii, după care a urmat turul blocurilor de tratament și de cazare.

„Stațiunea „Struguraș” a devenit atractivă grație calității înalte a serviciilor prestate, prețului atractiv și atitudinii binevoitoare a personalului. Toate aceste avantaje i-au determinat pe mulți să ne treacă pragul, oameni din toate zonele Republicii Moldova, dar și din alte țări, cum ar fi România, Franța, Italia, Israel ș. a. Stațiunea oferă clienților servicii recreative, punându-le la dispoziție o plajă amenajată, terenuri de sport, sală pentru jocuri (biliar, tenis de masă, șah), un teren de dans, terasă de vară, bibliotecă, acces la internet wireless care este gratuit. Avem o sală de festivități cu 300 de locuri, unde sunt organizate concerte și concursuri. O dată pe săptămână, pacienții pot beneficia de excursii cu autocarul sau cu vaporul. Capacitatea de cazare a sanatoriului este de 142 camere, pentru una și două persoane, amplasate în două blocuri hoteliere cu 3 și 5 etaje. Blocul curativ ocupă patru etaje. Blocurile sunt unite de o galerie, ceea ce creează condiții de tratament confortabil pe durata întregului an. Mai dispunem de cinci căsuțe cu două etaje, adaptate la necesitățile de cazare ale familiilor cu copii, de asemenea, acordăm servicii medicale și copiilor, începând cu vârsta de patru ani. Anual, la stațiunea noastră vin să-și întreprindă sănătatea în jur de 5000 de persoane. Un lucru important pe care dorim să-l menționăm este că în anul 2023 am reușit să deschidem secția de hidroterapie cu duș circular și dușul Vichy, unic în R. Moldova. Dușurile sunt utilizate pentru hidratarea pielii, îmbunătățirea sistemului circulator, limfatic, nervos și remedierea oboselii cronice. Dușul a fost procurat cu ajutorul Oficiului forței de muncă teritorial, beneficiind de o subvenție de la stat. Prețul total al acestui utilaj este de 500 de mii de lei”, a ținut să ne informeze Nina Ursu.

„Atunci când o persoană ajunge în stațiune, mai întâi de toate, i se face o fișă de observație. Medicul îi oferă o consultație individualizată, după care i se prescrie în fișă procedurile recomandate. Fiecare om e o individualitate, noi îl consultăm minuțios, încercăm să-i oferim cele mai bune soluții. Șase medici și 25 asistente medicale activează

la „Struguraș”. Toți am conștientizat faptul că cel mai eficace medicament este atitudinea prietenoasă, atenția și căldura cu care medicul își tratează pacientul. Doar după ce pacientul primește atenția cuvenită, medicamentele și procedurile vor avea efectul mult dorit”, ne-a spus Raisa Cojocari, medicul-șef al stațiunii.

Urmând-o pe Nina Ursu prin blocurile de cazare și cele curative, am discutat și cu pacienții. Pe unii i-am întâlnit în salină, tapetată cu blocuri de sare aduse din România. Cu alții, am stat la o ceașcă de vacă, remediu gen „Struguraș”, cu efecte miraculoase asupra bolilor de ficat, remediu testat de mii de pacienți.

„Am venit din Chișinău împreună cu soția și cu feciorașul. Vreau să vă spun că aici ne simțim foarte bine. Ne-au cucerit liniștea din jur, ofertele diverse și, bineînțeles, profesionalismul, căldura medicilor. Atmosfera ne face să uităm de toate durerile. Avem mari șanse să ne întorcem acasă mai sănătoși, mai plini de viață”, și-a exprimat gratitudinea Gheorghe Topală.

Eugenia Teslari din Bălăești, raionul Sângerei, fostă asistentă medicală: „Am aflat de „Struguraș” de la o prietenă. Am mai fost la un sanatoriu, dar aici îmi place cel mai mult. Procedurile sunt făcute de medici profesioniști. Îmi place foarte mult tot ce se face atât pentru sănătate, cât și pentru recreere”.

Ecaterina Sandulescu, din satul Holercani, ne-a mărturisit că se află la „Struguraș” pentru a doua oară: „Toate procedurile de care am beneficiat m-au ajutat să scap de dureri,

iar mesele bogate îmi amintesc de mănecarea de acasă. Salina m-a făcut să uit ce înseamnă boli respiratorii. Suntem tratați de un minut colectiv de profesioniști, întotdeauna la înălțime”.

Sindicatul, un fidel apărător al angajaților

Cum e și firesc pentru o instituție unde muncesc oameni cu dăruire, activează și o organizație sindicală primară, care este parte a Federației Naționale a Sindicatelor din Agricultură și Alimentație „Agroindsind”. În fruntea organizației se află Diana Goja, care mai deține și funcția de asistentă medicală superioară:

„În calitate de lider sindical, trebuie să aplaci urechea la toate nevoile membrilor de sindicat, pentru a le apăra drepturile și interesele. Toți angajații instituției noastre sunt membri de sindicat. Sunt foarte recunosc-

toare conducerii Federației „Agroindsind”, care ne patronează. Cu Vasile Mămăligă, președintele Federației, avem o colaborare fructuoasă. Împreună reușim să facem viața membrilor de sindicat mai interesantă. De sărbători, fie că este vorba despre sărbătorile de iarnă, pascale, profesionale, Ziua Internațională a Femeii sau de alte evenimente, salarii au parte de diferite cadouri sau de premii bănești. Copiii angajaților, în fiecare vară, au posibilitatea să se odihnească în taberele ce aparțin CNSM. De asemenea, toți angajații noștri, odată pe an, se bucură de 10 zile de reabilitare a sănătății la stațiunea „Struguraș”. Toate aceste lucruri sunt posibile pentru că avem o colaborare constructivă și cu administrația stațiunii. Inițiativele noastre de a face viața salariiților mai interesantă, mai plină de sens sunt mereu susținute de Nina Ursu”.

Drept confirmare, dorim să menționăm că, în ziua de 20 octombrie, când am vizitat stațiunea, pacienții au fost invitați la un concert la care au evoluat artiștii Mariana Șura și Vasile Pascaru. A doua zi, angajații erau invitați la o excursie la Cetatea Tigina.

Vasile Mămăligă, președintele Federației „Agroindsind”, ne-a relevat: „Stațiunea „Struguraș” este o instituție de întrebare a sănătății cunoscută nu numai în Republica Moldova, dar și peste hotare. Cea mai mare realizare este că „Struguraș” a reușit să unească cele două maluri ale Nistrului. Aici activează în înțelegere și pace specialiști de pe ambele maluri ale râului. Deși e o instituție de succes, stațiunea „Struguraș” se confruntă și cu unele probleme regretable. Una dintre ele este vama de la Dubăsari. Sunt cazuri, deși în ultimul timp mai rar, când vameșii cer de la cetățenii care doresc să viziteze localitățile din stânga Nistrului, inclusiv stațiunea „Struguraș”, să prezinte Cartea verde. O altă problemă se referă la costul biletelor de tratament care sunt repartizate de Casa Națională de Asigurări Sociale, unde nu sunt incluse și cheltuielile pentru dezvoltarea stațiunii. A treia problemă o constituie salariile. Din cauza că ele sunt sub nivelul așteptărilor, mulți specialiști pleacă, iar alții nu doresc să se angajeze. Acum, la stațiune lucrează 125 de angajați, în timp ce nevoie de 165. Cu toate acestea, mă bucur să menționez că în anul 2022, datorită eforturilor conducerii stațiunii și a sindicatelor, 25 la sută din veniturile au fost repartizate pentru salariul al 13-lea, respectiv, 50% – pentru dezvoltarea instituției. Noi vom face tot posibilul ca stațiunea „Struguraș” să prospere și să devină o oază a sănătății”.

Anatol FIȘER

»CONSULTAȚII

6

Economistul

Calcularea stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiei

Cum se calculează stagiul total de cotizare la stabilirea pensilor? Munca prestată pe teritoriul fostei URSS se include în stagiul de cotizare?

Olga S. Federația Sindicatelor „Moldcoopcomerț”, Bălți

Ana MOLDOVANU, consilier superior în Departamentul protecție social-economică al CNSM

Conform Legii privind sistemul public de asigurări sociale nr. 156/1998 și Hotărârii de Guvern nr. 165/2017 pentru aprobarea Regulamentului privind modalitatea de calculare a pensilor și modalitatea de confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensilor, stagiul total de cotizare se calculează prin însumarea perioadelor de activitate pentru care s-au plătit contribuții de asigurări sociale de stat în bugetul asigurărilor sociale de stat.

Realizarea stagiului de cotizare reprezintă o condiție necesară în vederea stabilirii pensiei pentru limită de vârstă, pensiei anticipate pentru carieră lungă, a pensiei de dizabilitate, a pensiei de urmaș, în conformitate cu prevederile legii respective.

Stagiul de cotizare pentru stabilirea pensiei include perioade contributive și perioade necontributive.

Perioadele contributive includ activitățile la desfășurarea cărora persoana este supusă asigurărilor sociale.

Perioadele necontributive se consideră perioadele în care persoana nu este supusă asigurărilor sociale, dar, în temeiul legii, se includ în stagiul de cotizare.

Perioadele necontributive ale asiguratului asimilate stagiului de cotizare sunt:

- 1) perioada de îndeplinire a serviciului militar în termen sau cu termen redus;
- 2) perioada de îndeplinire a serviciului militar prin contract sau a altui serviciu asimilat acestuia, dacă nu este posibilă stabilirea pensiei în condițiile Legii asigurării pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544-XII din 23 iunie 1993;
- 3) perioada de îngrijire a unui copil până la vârsta de trei ani de către unul dintre părinți sau de către tutore, în caz de deces al ambilor părinți;
- 4) perioada în care asiguratul a beneficiat de indemnizație pentru incapacitate temporară de muncă, de ajutor de șomaj, de alocație pentru integrare sau reintegrare profesională;
- 5) perioada de îngrijire a unui copil cu dizabilitate severă sub vâr-

sta de 18 ani sau a unei persoane cu dizabilitate severă de către unul dintre părinți, de către tutore sau curator, până la angajarea în funcția de asistent personal, inclusiv:

a) de la 1 ianuarie 1999 până la 1 ianuarie 2008 – perioada de îngrijire a unui copil invalid cu gradul de severitate I până la vârsta de 16 ani;

b) de la 1 ianuarie 2008 până la 1 ianuarie 2013 – perioada de îngrijire a unui copil invalid cu gradul de severitate I până la vârsta de 18 ani;

c) de la 1 ianuarie 2013 – perioada de îngrijire a unui copil cu dizabilitate severă sub vârsta de 18 ani;

6) perioada de rezidențiat (internatura și secundariatul clinic) în învățământul postuniversitar obligatoriu;

7) perioadele de activitate necontributive în funcția de judecător și procuror de până la 31 decembrie 2005;

Perioadele asimilate stagiului de cotizare prevăzute nu pot însuma în total mai mult de opt ani, cu excepția celor prevăzute la pct. 2), 3), 5) și 7).

În stagiul de cotizare, pe lângă perioadele specificate, se includ următoarele activități și perioade realizate până la 1 ianuarie 1999:

- activitatea în calitate de membru de colhoz, indiferent de caracterul și de durata programului de muncă;
- activitatea de creație a membrilor uniunilor de creație confirmată de către secretariatele consiliilor de administrație ale uniunilor respective;
- activitatea în calitate de slujitor și lucrător al cultelor, începând cu 1 aprilie 1992;
- perioada îngrijirii unui invalid de gradul I;
- perioada îngrijirii unui copil invalid sub vârsta de 16 ani;
- perioada îngrijirii unei persoane care a depășit vârsta de 75 de ani;
- perioada de studii în instituțiile de învățământ universitar superior

de zi (institute, universități, academie);

• participarea la acțiunile de luptă pentru apărarea integrității teritoriale și a independenței Republicii Moldova în perioada 2 martie – 13 august 1992, care se include în stagiul de cotizare în mărime triplă.

Stagiul de cotizare se exprimă în ani. Acesta se calculează prin însumarea lunilor pentru care s-au plătit contribuții, în mărimea stabilite, la bugetul asigurărilor sociale de stat și împărțirea sumei obținute la 12. În cazul în care suma anuală a contribuțiilor achitate este mai mică decât suma anuală a contribuțiilor calculate din salariul minim lunar pe țară stabilit de legislație, stagiul de cotizare se calculează proporțional cu suma achitată.

Persoanelor angajate în sectorul agrar în baza contractului individual de muncă, perioada de activitate cu caracter sezonier li se include în stagiul de cotizare, considerându-se un an de cotizare (calendaristic), cu condiția ca suma anuală a contribuțiilor să nu fie mai mică decât suma anuală a contribuțiilor calculate din salariul minim pe țară stabilit de legislație. În cazul în care suma anuală a contribuțiilor achitate este mai mică decât suma anuală a contribuțiilor calculate din salariul minim pe țară stabilit de legislație, stagiul de cotizare se calculează proporțional cu suma achitată.

Pentru perioadele specificate în punctele 1) și 6), la determinarea venitului mediu lunar asigurat începând cu 1 ianuarie 1999 se ia în considerare salariul minim lunar pe țară la data calculării pensiei. Pentru perioadele specificate în punctele 2), 3), 5) și 7), la determinarea venitului mediu lunar asigurat începând cu 1 ianuarie 1999 se ia în considerare salariul mediu lunar pe țară la data calculării pensiei.

Pentru persoanele care au desfășurat activități peste hotare și au fost supuse asigurărilor sociale în aceste state, perioada de lucru în străinătate li se include în stagiul de cotizare, dacă aceasta este prevăzută în acordurile încheiate între Republica Moldova și aceste țări sau în convențiile internaționale.

Munca prestată pe teritoriul fostei URSS până la 1 ianuarie 1992 se echivalează cu munca prestată în Republica Moldova.

Cetățeanul și legea

Rubrica „Cetățeanul și legea” vine în ajutorul cititorului nostru care caută răspunsuri la întrebări de ordin juridic. Continuăm această tradiție pentru ca cititorii care sunt și salariați la diverse întreprinderi să nu se simtă vulnerabili din punct de vedere juridic în fața celor care încearcă să-i manipuleze. La întrebările primite la redacție va răspunde Ion PREGUZA, expert în Departamentul juridic al Confederației Naționale a Sindicatelor din Moldova, în fiecare luni și joi de la 14:00 până la 16:00. Ne puteți contacta și la linia fierbinte 0-800-800-20.

Constrângerile financiare și reducerea personalului

În secția de vânzări cu amănuntul a magazinului la care sunt angajați lucrează opt vânzători. Directorul magazinului preconizează să concedieze trei vânzători pe motivul nevoii de a reduce starea de personal din cauza constrângerilor financiare. Vă rog să ne spuneți ce prevede legislația în asemenea caz sau care salariați urmează să fie concediați corect de către angajator?

Alexandra Seredova, Chișinău

În cazul în care angajatorul decide să reducă numărul statelor de personal, reglementările legale, în acest sens, au un caracter imperativ.

Astfel, concedierea salariaților în legătură cu reducerea numărului sau a statelor de personal din unitate se permite în cazul în care nu este posibil transferul salariaților cu acordul lui la un alt loc de muncă în cadrul aceleiași unități. Mai mult, desfacerea contractului individual de muncă pe motivul reducerii numărului sau a statelor de personal din unitate este posibilă cu condiția că salariații, supus concedierii, nu are dreptul preferențial de a fi lăsat la lucru.

În această ordine de idei, art. 183 alin. (1) din Codul muncii stabilește că, în caz de reducere a numărului sau a statelor de personal, de dreptul preferențial de a fi lăsați la lucru beneficiază salariații cu o calificare și productivitatea muncii mai înaltă.

„De dreptul preferențial de a fi lăsați la lucru beneficiază angajații care posedă o calificare și productivitate a muncii mai înaltă”

Prin urmare, în cazul indicat în adresarea dvs., de dreptul preferențial de a fi lăsați la lucru vor beneficia doar cinci vânzători din cei opt, care posedă o calificare și productivitate a muncii mai înaltă. Aceste calități ale salariaților (calificare și productivitate a muncii mai înaltă) urmează să fie estimate de către angajator în mod obiectiv și echitabil.

În ceea ce privește calificarea, aceasta se referă la studiile salariaților. Iar criteriul legat de productivitatea în muncă a salariaților se referă nemijlocit la rezultatele muncii salariaților.

Important de menționat că în cazul în care, în urma aprecierii calificării și a productivității în muncă a salariaților, aceștia au același rezultat, angajatorul ar trebui să aplice prevederile alin. (2) al art. 183 din Codul muncii, care prevede criteriul suplimentar pentru a determina dreptul preferențial la menținerea la lucru în cazul reducerii numărului sau a statelor de personal (de exemplu, salariații cu obligații familiale, salariații în a căror familie nu sunt alte persoane cu venit de sine stătător, salariații care au o mai mare vechime în muncă în unitatea respectivă, salariații care au suferit în unitatea respectivă un accident de muncă sau au contractat o boală profesională și altele).

Trebuie menționat faptul că, pentru a confirma un criteriu sau altul, salariații trebuie să prezinte angajatorului actele respective, după caz – copiile actelor/certificatelor de naștere ale copiilor minori, copiile actelor privind alte persoane întreținute, certificatele care confirmă vechimea în muncă la unitatea respectivă, copia actului privind cercetarea accidentului de muncă, a bolii profesionale etc.

Dispoziția alin. (3) al art. 183 din Codul muncii prevede că, în cazul când unele persoane corespund câtorva criterii, dreptul preferențial de a rămâne la lucru aparține persoanelor care corespund mai multor criterii în comparație cu celelalte persoane. În caz de egalitate a numărului de criterii, dreptul preferențial aparține persoanei care are o vechime în muncă mai mare la unitatea respectivă.

La calcularea vechimii în muncă la unitatea respectivă, considerăm oportunitate a ține cont de prevederile art. 186 alin. (1) lit. a) din Codul muncii, care prevede că dacă unitatea a fost succesorul de drept al unei unități reorganizate anterior și contractul individual de muncă cu salariații în cauză nu a încetat anterior, se vor lua în calcul toți anii de activitate. În cazul în care salariații care este concediat a activat la unitate cu contract individual de muncă în mai multe perioade de timp, se vor lua în calcul anii complet lucrați de la încheierea ultimului contract individual de muncă.

Sedintă

Consiliul tripartit a discutat activitatea ANOFM în nouă luni ale anului curent

De la începutul anului curent, Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă (ANOFM), prin intermediul subdiviziunilor teritoriale pentru ocuparea forței de muncă (STOFM) a lucrat cu 50569 de persoane aflate în căutarea unui loc de muncă, dintre care 22828 femei. 40512 șomeri au beneficiat de măsuri și servicii de ocupare, dintre care 19611 femei. Aceste cifre au fost prezentate marți, 24 octombrie, în cadrul ședinței Consiliului tripartit de pe lângă ANOFM.

Obiectivul principal al activității a fost de a pune în discuție realizarea Planului de activitate al ANOFM pentru primele nouă luni ale anului curent. La această ședință au participat reprezentanți de la mai multe organizații, inclusiv de la Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova (CNSM) – Sergiu Sainciuc, vicepreședinte al CNSM, Elizaveta Iurcu, președinta Federației Sindicatelor din Comunicații din Republica Moldova.

Raisa Dogaru, directorul ANOFM, a prezentat realizarea planului de măsuri de ocupare a forței de muncă la instituția pentru 9 luni ale anului curent. În perioada de referință, în baza de date au fost înregistrate 26739 de locuri de muncă vacante, iar despre disponibilitatea acestora au in-

format 2886 angajatori. În scopul sporirii șanselor de angajare a persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă și a șomerilor înregistrați, pe parcursul a nouă luni ale anului curent, STOFM au acordat servicii de informare pentru 47342 de persoane și servicii de intermediere a muncii pentru 23554 de persoane aflate în căutarea unui loc de muncă.

De servicii de ghidare în carieră au beneficiat 12476 de persoane, inclusiv elevi, iar ca urmare au fost antrenați la măsuri de formare profesională în total 940 de șomeri. Cele mai solicitate profesii pentru instruire au fost: frizer, bucătar, operator, maseur, lăcătuș-instalator tehnică sanitară, electro-

gazosudor-montator, operator în sala de cazane ș. a.

Felicia Bechtoldt, secretar de stat la Ministerul Muncii și Protecției Sociale, a subliniat necesitatea trecerii în revistă a activității ANOFM și familiarizării cu acțiunile întreprinse pe parcursul a nouă luni ale anului 2023, în contextul reformării instituției, aceasta fiind o prioritate aflată atât pe agenda Guvernului, cât și în documentele de planificare strategică, unde sunt menționate o serie de activități ce vizează ANOFM.

Potrivit unui comunicat al ANOFM, analizând cele expuse, membrii Consiliului tripartit al Agenției au discutat realizările obținute, provocările și obstacolele întâmpinate în in-

deplinirea sarcinilor, venind cu unele propuneri de îmbunătățire.

În șirul celor mai importante acțiuni ce au caracterizat perioada de referință, au fost evidențiate: sporirea șanselor de angajare a persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă și a șomerilor înregistrați; creșterea gradului de protecție a cetățenilor moldoveni în procesul de emigrare în scop de muncă și susținerea la integrarea pe piața muncii a cetățenilor reveniți de peste hotare; promovarea de noi abordări în furnizarea de măsuri active de ocupare pentru îmbunătățirea accesului șomerilor la piața muncii; promovarea, susținerea inițiativelor și a oportunităților de antreprenoriat.

Anomalii

Seceta prelungită din vara anului curent compromite aratul și semănatul de toamnă

Seceta prelungită din vara anului curent pare să compromită și lucrările de toamnă. Fermierii se plâng că, din cauza pământului uscat, nu pot băga plugul în sol pentru arat. În aceste condiții, nu pot începe nici semănatul de toamnă. Or, asta ar însemna deja o întârziere de aproximativ o lună. Situația s-ar putea agrava și mai mult, întrucât temperatura medie a aerului este mai mare cu două trepte decât cea obișnuită pentru această perioadă a anului, iar Serviciul Hidrometeorologic de Stat nu prognozează ploi serioase până la sfârșitul acestei luni.

Fermierul Eugen Sprâncean din satul Hirtopol Mic, raionul Criuleni, care deține peste 1500 de hectare de teren pe care crește în mod tradițional grâu, orz, floarea-soarelui, porumb, spune că nu a mai văzut ploaie de aproape patru luni. Din această cauză, în sol au apărut multiple crăpături, unele ajungând chiar până la adâncimea de un metru. Acum, singura speranță a fermierului este să

plouă, altfel iar compromite serios și culturile deja semănate.

„Unele porțiuni sunt răsărite, în altele semințele nu au încolțit deloc. Dacă nu va fi o ploaie bună să aibă umiditate, va fi compromisă recolta. Uitați-vă, el are rădăcină deja, dar dacă nu va avea umiditate, aici practic e zero, doar a ajuns să încolțească. Dacă nu vom avea ploaie, în următoarea săptămână există riscul să se usuce. Pe alt teren, avem vreo trei săptămâni de când am treierat și nu putem face nimic, nu putem lucra. Agregatul merge în aer și nu intră în pământ deloc. Priviți, discurile au intrat

la doi centimetri în sol și nu se duc mai adânc, fiindcă este uscat pământul, nu avem umiditate. Ideal ar trebui să intre în sol de vreo 15-20 centimetri, ca să putem pregăti bine solul și semănătura să fie de calitate”, ne spune Eugen Sprâncean.

Și acesta nu e singurul necaz al fermierilor. Din cauza că pământul este tare, și uzura utilajelor este foarte mare. „Schimbăm cuțitele cu altele noi. Facem vreo 10-20 de hectare, dar nu are sens, un complet de cuțite costă la vreo 15 mii de lei. Cu discurile nu putem face lucrarea, plugul nici

atât nu poate, el se rupe, nu ține, e foarte uscat solul și ies bulgării mari”, ne mărturisește fermierul.

Raioanele din centru și din sud, cele mai afectate

Serviciul Hidrometeorologic de Stat precizează că, în perioada lunilor august-octombrie, seceta a afectat cel mai mult raioanele din centru și sud. Aici, pe alocuri, precipitațiile au fost de doar 15 procente din norma necesară.

„Coeficientul hidrotermic corespunde unei secete severe. Pentru moment, rezervele de umezeală productivă în stratul solului arabil sunt joase, izolat, în raioanele din sudul țării, sunt complet epuizate și condițiile create afectează negativ semănatul, creșterea și dezvoltarea culturilor de toamnă. Până la sfârșitul lunii nu sunt prognozate ploi și regimul termic este de asemenea ridicat”, menționează Ecaterina Ursu, inginer principal în Direcția Agrometeorologie de la Serviciul Hidrometeorologic de

Stat. Meteorologii susțin că țara noastră s-a mai confruntat cu o astfel de situație în anul 2018, când, de asemenea, nu a plouat, iar temperaturile de afară au fost peste media normală. Precizăm că, la nivel global, în luna septembrie, temperatura medie a fost cu 1,7 grade Celsius mai mare decât cea normală.

Anomaliile de temperatură fără precedent au fost înregistrate în luna septembrie, contribuind la probabilitatea ca anul 2023 să fie cel mai călduros an înregistrat vreodată în istoria omenirii. Constatările indică faptul că anomalia de temperatură este cu aproximativ 0,9°C peste media perioadei 1991-2020. Acest set de date este rezultatul unei analize detaliate a datelor de temperatură colectate de la mii de stații meteorologice, din întreaga lume. Conform acesteia, luna septembrie 2023 a fost cea mai caldă lună începând cu 1850, de când se fac observații. Noi recorduri de temperatură au fost stabilite pentru 77 de țări, cele mai multe din Europa sau de la tropice.

Galina MUNTEANU

Bogație culturală

Satul Văleni, laureat al concursului „Cele mai bune sate turistice din lume”

Satul Văleni din raionul Cahul a primit, recent distincția „Best Tourism Villages”, ediția 2023, într-o competiție internațională, la care s-au înscris 260 de localități din 60 de țări. Este pentru prima oară când Republica Moldova este recunoscută, la acest prestigios concurs, drept o locație turistică ce merită și trebuie vizitată.

Premiul pentru cele mai bune sate turistice din lume a fost înmănat satului Văleni în cadrul celei de-a 25-a Adunări Generale a Organizației Mondiale a Turismului (UNWTO), care s-a desfășurat la Samarkand, Uzbekistan. Distincția este oferită pentru exemple remarcabile de destinații de turism rural cu patrimoniu cultural și resurse naturale, care păstrează și promovează valori, produse și stil de viață rural și comunitar, și au un angajament clar de sustenabilitate și de inovare. Selecția se bazează pe o evaluare a resurselor și a inițiativelor în nouă domenii ce acoperă cei trei piloni ai dezvoltării sustenabile: economic, social și de mediu.

La ceremonie, Republica Moldova a fost reprezentată de Sergiu Prodan, ministrul Culturii,

și de Silvia Știrbeț, primarul localității, autoarea planului de dezvoltare turistică a satului Văleni.

„Acest premiu ne onorează, fiind o dovadă a potențialului turistic valoros pe care îl are țara noastră. Felicit administrația publică locală și pe locuitorii satului Văleni pentru felul în care și-au valorificat bogăția culturală și naturală a zonei. Pentru Ministerul Culturii, promovarea turismului în satele noastre este o prioritate, el aduce un nou suflu în localități și contribuie la dezvoltarea economică și socială. Recunoașterea satului Văleni la acest prestigios concurs vine să susțină autenticitatea, tradițiile și ospitalitatea comunităților locale și impulsionează dezvoltarea

turismului rural în țara noastră”, a menționat Sergiu Prodan.

În ultimii ani, în pofida crizelor regionale, cu suportul statului și al partenerilor internaționali (USAID Moldova și Uniunea Europeană), a fost realizat un salt rapid în dezvoltarea produsului turistic local, în diversificarea experiențelor turistice autentice, cu păstrarea tradițiilor, a meșteșugurilor, patrimoniului material și imaterial. Rezervația Biosferei „Prutul de Jos”, inclusă în Patrimoniul Mondial UNESCO, adaugă valoare autenticității satului Văleni, oferind vizitatorilor experiențe unice, unind comunitățile și creând noi oportunități de afaceri sustenabile în turism.

Cor. VP

Eveniment

Târgul de Cariere oferă noi locuri de muncă

Târgul de Cariere revine toamna aceasta la Chișinău cu o nouă ediție, în 27 și 28 octombrie. Evenimentul va reuni zeci de companii din diverse domenii de activitate, care oferă peste 1000 de locuri de muncă.

Potrivit organizatorilor, la Târgul de Cariere, participanții vor discuta față în față cu angajatori din diverse domenii de activitate și vor putea consulta oferta de locuri de muncă de la nivel local, dar și de peste hotare. La ediția din primăvara acestui an au luat parte peste 2500 de candidați, iar organizatorii așteaptă un număr mai mare la evenimentul din luna octombrie.

„Chiar dacă în era digitală este foarte simplu să aplici online pentru un anumit job, interacțiunile față în față cu angajatorii sunt esențiale și te pot ajuta să obții mai ușor un loc de muncă. În același timp, evenimentele de recrutare organizate fizic oferă companiilor oportunitatea de a câștiga mai multă notorietate pe piața muncii, prin expunerea brandului de

angajator, dar și de a recruta mai eficient persoane potrivite pentru rolurile disponibile”, a declarat Maria Petruța, PR Manager la Târgul de Cariere.

Evenimentul se desfășoară la Palatul Național „Nicolae Sulac”. Târgul de cariere este organizat tradițional de două ori pe an – primăvara și toamna.

Cor. VP

VOCEA POPORULUI

Ziarul este înregistrat la Camera Inregistrării de stat, numărul de înregistrare: 1004600040498 din 25.07.1995

Indice de abonare: 67798

Fondator:

Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova

www.vocea.md
info@vocea.md

Abonamentul la ziar poate fi perfectat în orice oficiu poștal din RM sau direct în redacție.

Redactor-șef:
Ilie LUPAN,
tel.: 022266543

Secretar de redacție:
Anatol FIȘER,
tel.: 022266543

Contabil-șef:
Svetlana BĂLAN

Redactori:
Natalia HADĂRCĂ,
Galina MUNTEANU,
Redactor-stilizator:
Anghelina DUDULICA

Tehnoredactor:
Sergiu BALTAGA
Dezvoltator web:
Alexei OVCINICOV

Colegiul redacțional:
Ilie Lupan;
Sergiu Sainciuc;
Elizaveta Iurcu;
Margareta Ștreștian;
Nadejda Lavric;
Angela Oțean.

Adresa redacției: Republica Moldova, mun. Chișinău, str. 31 August 1989, 129, et. IX.

Tipar: „Edit Tipar Grup” SRL
str. Fereideului 4, mun. Chișinău. Com: 867

Redacția nu poartă răspundere pentru conținutul și corectitudinea anunțurilor publicitare. Textele marcate cu P (publicitate) și PP (publicitate politică) sunt publicate în regim de publicitate plătită.

Sport

Aur pentru R. Moldova la dansuri sportive!

Sportivii din Republica Moldova, Dumitru Sardari și Melissa Wederkinck, au devenit Campioni Europeni la Campionatul European 2023 WDSF European Championship Under 21 Standard în Elblag - Polonia, la care au participat 49 de perechi.

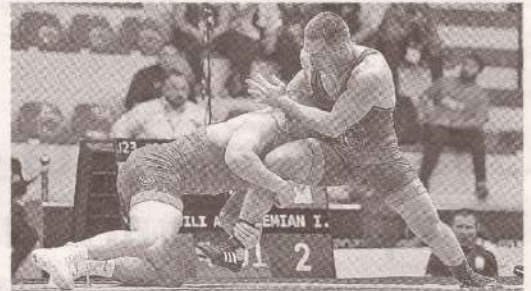
A doua pereche de sportivi din Republica Moldova, Vladimir Cebanu - Sofia Chiorescu, aflându-se încă în categoria Tineret, și participând la acest Campionat, s-au calificat la un pas de finală ocupând locul 7, transmite noi.md.

Ion Demian a câștigat medalia de argint în cadrul Campionatului Mondial

Luptătorul de stil liber Ion Demian a obținut medalia de argint în cadrul Campionatului Mondial de lupte la tineret, rezervat vârstei sub 23 de ani.

Competiția are loc în orașul Tirana, Albania. Sportivul nostru a cedat doar în finala categoriei de până la 92 kg, în fața turcului Muhammed Gimri, scor 1-3 și a devenit vicecampion mondial.

Până a ajunge la acest succes, Ion Demian a trecut succesiv de reprezentanții Georgiei, Kazahstanului și Ucrainei.

Ion Dosca a obținut al cincilea titlu de campion mondial

Marele maestru internațional Ion Dosca a obținut al cincilea titlu de campion mondial la jocul de dame în programul blitz printre veterani, depășindu-i cu doua puncte pe campionul mondial - Yurie Korolev și campionul Asiei Alișer Artıcov.

Ion Dosca este cel mai gazonat jucător moldovean. Este deținător al Cupei URSS (1980 și 1990), medaliat și campion al sindicatelor Uniunii Sovietice (1979,1981), medaliat și campion al Uniunii Sovietice (1990,1991), varianta rusă, campion al Statelor Unite ale Americii, varianta pool-checkers (2000), multiplu premiant al Campionatelor Mondiale, varianta universală, campion mondial (1999), vicecampion la jocurile intelectuale mondiale (Beking 2008) și de 20 ori campion al Republicii Moldova.